

23.10.09

HOŞGELDİNİZ..

Prof. A. SALTİK-AÜTF

KÜRESELLEŞTİRME SÜRECİNDE İŞÇİ SAĞLIĞI ve İŞÇİ GÜVENLİĞİ : NEREYE ?

Dr. Ahmet SALTİK

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi

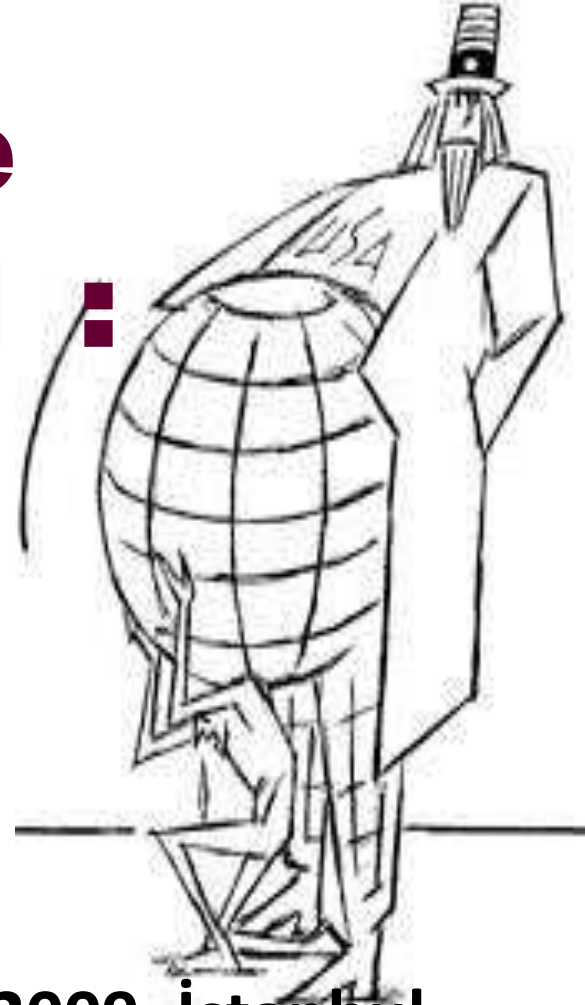
Halk Sağlığı Anabilim Dalı

www.ahmetsaltik.com

MESKA Simpozyumu, 22-25 Ekim 2009, İstanbul

23.10.09

Prof. A. SALTİK-AÜTF

ANKARA TIP

Dr. Ahmet SALTİK

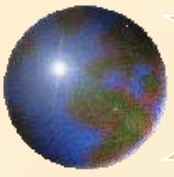
Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi

Halk Sağlığı Anabilim Dalı

www.ahmetsaltik.com

MESKA Simpozyumu

22-25 Ekim 2009, İstanbul

Yeni dünya düzeni = Amerikan hegemonyası!

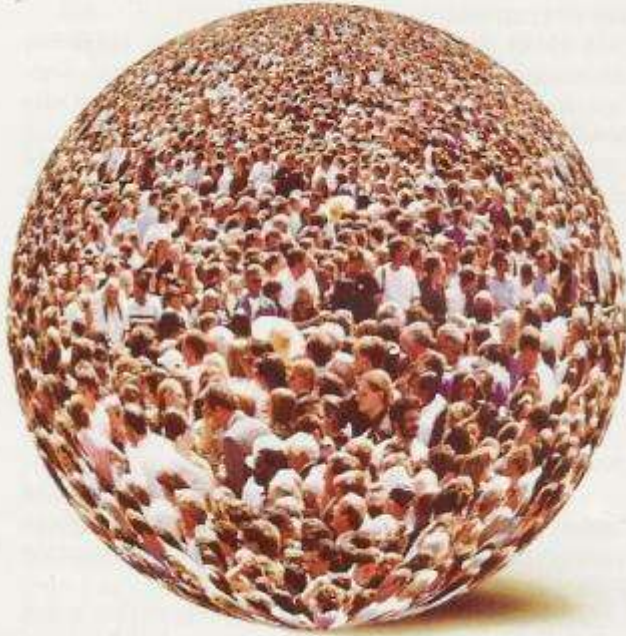

KüreselleşTİRme = Yeni emperyalizm
KüreselleşTİRenler ve KüreselleşTİRilenler

**Çalışanların
işveren
karşısında
Devletçe
korunması
gereği
tartışma dışıdır.**

**Devlet,
tarafsız
hakem
olmaya
zorlanamaz!**

**“Küreselleşme,
Amerikan
hegemonyasının
öteki adıdır.”**

**Dr. Henry Kissinger
ABD Eski
Dışişleri Bakanı**

“Dünyayı bir apartmana benzetelim; biz de ABD olarak bu apartmanın en tepesindeki dairede oturuyoruz.

Doğal olarak apartmanın giriş katından, bizim altımızdaki kata dek tüm dairelerdeki, merdivenlerdeki, yolluklardaki oluşumlar bizi etkiliyor. O halde bu apartmanı denetimimiz altına almalıyız ki, rahat edelim.

Bu KÜRESELLEŞME ile olacak..”

Bill Clinton , ABD (E₇) Başkanı

MAI ve KÜRESELLEŞME KARŐITI ÇALIŞMA GRUBU

Mercedes- Benz Őirketi'nin
Stuttgart'dan gelen Yönetim
Kurulu Üyesi Dr. Kurt Lauk'un
konuŐmasından..

Panel :

**"Küreselleşmenin
Nimetleri" (!?)**

The Marmara
Otel,
Mayıs 1998,
İstanbul

“Bakın Asya sermayesi
nasıl para kazanıyor.
*Çocuk işçi, kadın emeği,
sendika, insan hakları*
gibi sorunlarla uğraşmıyor
Asya sermayesi ve bu yüzden de
kâr oranları son derece yüksek.”

Dr. Kurt Lauk / Mercedes- Benz Yönetim Kurulu Üyesi
Panel “**Küreselleşmenin Nimetleri**” (?!?)
İstanbul The Marmara Oteli, Mayıs 1998

“Çünkü bu bölgede ve G. Amerika’da
dikta yönetimler iş başında.

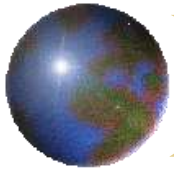
Fakat biz Avrupa’da ne yapıyoruz?
Yok işçi hakları, yok sendikal haklar,
yok insan hakları, yok sosyal güvenlik
katkı payları (*Devletin ve işverenin*)..
Sonuçta kârlarımız kuşa dönüyor.

**Demokrasiden vazgeçmek
zorundayız.” !?**

Dr. Kurt Lauk / Mercedes- Benz Yönetim Kurulu Üyesi

Panel “**Küreselleşmenin Nimetleri**” (!?)

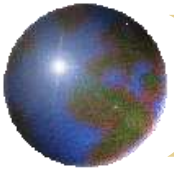
İstanbul The Marmara Oteli, Mayıs 1998

MAI'nin kimi temel maddeleri

Kabul tarihi : 13 Ağustos 1999

- Emeğin mal oluşunun düşürülmesi için her türlü sosyal güvenlik ve yardımın yanı sıra örgütlenmesinin önüne geçilmesi;
- Üretimde kullanılacak ham madde ve ara malda birincil önceliğin üretimin yapıldığı ülke olması ya da belli bir oranın bu ülkeden karşılanması ilkesinin yerine, fiyatının düşük olduğu yerden dışalımına (ithaline) bıraktırmasını.. gibi temel konuları içerir.
- **DİKKAT:** Anlaşmayı imzalayan devletler, **5 yıl süre ile anlaşmadan çıkamayacak ve çıktıktan sonra da 15 yıl süre ile tüm anlaşma kurallarını uygulamak zorunda bırakılacaklardır. (Katolik nikahı !?)**

IMF Politikaları; Sosyal Çöküş Reçeteleri!

BM İnsan Hakları Komisyonu'nun Raporu :

**IMF reçetelerini, 20 yıldan beri uygulayan
ülkelerde toplumsal (sosyal) çöküş hızlanmış,
kredi borçlarını ödeme pahasına,
milyonlarca insanın ekonomik,
sosyal ve kültürel hakları rafa kaldırılmış,
Bu halklar,
yoksulluğun pençesine terk edilmiştir.**

www.cumhuriyet.com.tr, 06.03.2001

Poverty, globalization and growth :

Perspectives on some of the statistical links

Prof. Dr. Joseph E. Stiglitz, *Nobel Laureate in Economics*, 2002

“.. Hidden beneath the surface in these econometric studies of globalization is another subtext : Because **globalization** has proven so good for growth and poverty reduction, critics of globalization must be wrong. But these cross-sectional studies cannot address the most fundamental criticisms of globalization as it has been practiced : that it **is unfair and that its benefits have disproportionately gone to rich people..**”

YOKSULLUĞUN KARANLIK TABLOSU

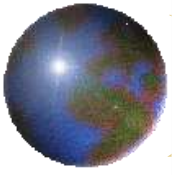
ILO : Dünyanın yarısı günde 2 dolar kazanıyor..

Dünyadaki çalışanların yarısının -yaklaşık 1.4 milyar kişi- günde 2 dolardan az, 550 milyonunun ise 1 dolarlık yoksulluk sınırının altında kazandığını bildirdi.

ILO raporunda, 2003'te dünyada 185.9 milyon işsiz bulunduğu, ancak bunun "buzdağının yalnızca su üstünde kalan bölümünü oluşturduğu" ifade edilerek;

"Çünkü, bu sayının 7 kat fazlası, bir iş sahibi olmasına karşın, gene yoksulluk içinde yaşamaktadır."

www.cumhuriyet.com.tr, 11.12.2004

Küreselleşmenin Getirdikleri

- ❖ **Küresel gelir dağılımı eşitsizliği,** artık kabul edilemez boyutlara ulaşmıştır.
- ❖ **BMKP (UNDP) Raporlarına göre (2002);**
- ❖ ***“Dünyanın en varlıklı % 20’si (1/5’i) toplam küresel gelirin % 85’ine el koymaktadır.” En alttakiler ise % 1.4’üyle..***
- ❖ **Ve bu küresel soygun artarak sürmektedir!..**

45 Derecede Pamuk Toplama : Günlüğü 15 YTL!

- Sıcaklığın 45 dereceye ulaştığı Muğla, Datça ve Ortaca'da sıcaktan bunalan turistler, kovalarla taşınan buz ve sularla serinlemeye çalışıyor. Ortaca-Fethiye karayolunda eriyen asfalt yola, Karayolları ekipleri, olası bir kazayı önlemek için kum döktüler. İzmir de hafta sonu sıcaktan kavruldu. Kentlilerin hafta sonlarında imbatla serinlediği Kordon, özellikle öğle saatlerinde bomboş kaldı. Kentlilerin evlerinden çıkmaması nedeniyle, sıcaktan bunalan satıcılar, sermayelerinin bir bölümünü kendileri tüketti. Uzmanların '**Zorunlu olmadıkça sokağa çıkmayın**' uyarısına karşın, **Aydın'da pamuk işçileri, 45 dereceye kadar ulaşan sıcak havada, günlük 15 YTL'ye çalışmalarını sürdürüyor.** (Cumhuriyet, 25.06.07)

..alçakça, ekonomik bir tımarhane yarattık..

"Beş yıl önce Başkan Ronald Reagan bize, üçüncü dünyayı kapitalizm çarkının serbestçe döneceği yeni bir alan yapma konusunda sıkı bir talimat vermişti. Biz o zaman ne büyük bir sevinçle, ne büyük bir görev duygusuyla işe atılmıştık. 1983 yılından sonra yaptığımız her şey; **ya güney küreyi özelleştireceğiz, ya da öleceğiz**" kararlılığına dayanıyordu. Bu amaca ulaşmak için, 1983-1988 arasında **Latin Amerika ve Afrika'da alçakça, ekonomik bir tımarhane yarattık.**"

{ Davidson L Budhoo, Open Letter of Resignation from the staff of the IMF, syf. 102 }

Küresel gelirin %4'ü

İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına!..

- AB'de her yıl 150 bini aşkın işle ilgili kaza ve hastalık ölümü kayıtlanmaktadır. Bu ölümlerin en az 31 bini
- *(5'te 1'i!) asbest dahil işyerinde kimyasallara sunuk kalma sonucudur (Takala, 2009).*
- %5,4 oranı Türkiye için de geçerli varsayılırsa *(Avustralya'da %5,9!),* 2008'de yitirilen ulusal varlık, 748 milyar \$ GSMH üzerinden **40,4 milyar \$** gibi muazzam bir büyüklüğe erişmektedir!
- *Manevi yitiklerin yanı sıra, ödenen mali portre de kaldırılamaz, sürdürülemez büyüklüktedir.*
- Etkin ve kapsamlı önlem alınması zorunlu ve ivedidir.

Günümüzde, tarihte hiçbir zaman olmadığı ölçüde daha çok çalışan işyerinde Kanser riski ile yüzyüzedir.

(www.bwint.org/pdfs/ZeroCanceENr.pdf, 30.09.09)

- DSÖ'nün düzeltilmiş **Küresel Hastalık Yükü** verilerine göre, çalışma yaşamında **İş Kazası ve Meslek Hastalıkları**, malnütrisyon ve güvensiz seksten sonra 3. sırada **DALY** kaynağıdır.
- Küresel gelirin % 5,4'ü bu hastalık yükü yüzünden yitirilmektedir (*Takala, 2009*).
- Buna göre, 2008 küresel geliri 65 trilyon \$ olduğundan, 3,5 trilyon dolarlık bir Dünya serveti, yetersiz **İşçi Sağlığı-Güvenliği** ortamı yüzünden yitirilmektedir! (www.bwint.org/pdfs/ZeroCanceENr.pdf, 30.09.09)

“İşçi sağlığı ve güvenliğinin küresel ölçekteki düzeyi, kabul edilebilir bir durumda değil !..

- BM organları, ekonomik gelişmede olumlu etkilerin yanı sıra, Küreselleşmeyi dünyanın birçok bölgesinde **eşitsizliğin** gelişmesine ve sosyal boyutların önceliğinin azalmasına yol açan bir süreç olarak görmektedir.” (Önal, 2001)
- - **Dünyada her gün 6 bin kişi “iş kazalarında” yaşamını yitiriyor,**
  - **Her yıl 270 milyon iş kazası oluşuyor,**
  - **Her yıl 160 milyon işçi meslek hastalığına yakalanıyor,**
  - Her yıl 22 bin çocuk, iş kazalarında ölüyor,
  - Deri kanseri olgularının %10'unu, işyerinde zararlı maddelerle değinen işçiler oluşturuyor,
  - Küresel gelirin % 4'ü iş kazası ve meslek hastalıkları yüzünden yitiriliyor (J. Takala, 2004; A. Saltık: 2008'de yaklaşık 3,5 trilyon \$!).

Yaşamın yükünü kimler omuzluyor??

“GÜVENLİK KÜLTÜRÜ”
BİR DAVRANIŞ BİÇİMİDİR..
ÖĞRENİN ve ÖĞRETİN..

İşsizlik, çalışanlarda ciddi sağlık sorunlarına yol açıyor..

- **Esnek üretim** ve teknolojinin kapitalist üretim ilişkilerinde işsizliğin artışına neden olduğu ve “*gelecek korkusu*” yarattığı bilinmektedir.
- Bu tablo gerilim (stres), bunaltı (anksiyete), kalp-damar sistemi hastalıkları gibi bir dizi hastalığa neden olur.
- *İşçi, işsizlikle tehdit ve terbiye edilir.*
- **Küresel kapitalizm**, fabrika dışında çürümeye terk ettiği ve çalışana ibretlik olarak gösterdiği “*işsiz ordu*” da dahil, bütün insanlığın sağlığını bozmaktadır. (Güneş, 2008)

G20 commit to Putting Quality Jobs at the Heart of the Recovery

Leaders of the G20 have welcomed **the ILO Global Jobs Pact** and the building of “*an employment-oriented framework for future economic growth*”.

ILO Director-General Juan Somavia, who was invited to present a report on policies and prospects for jobs and **social protection** to the Pittsburgh Summit said,

*“I welcome the significant commitment of the Leaders to
“implementing recovery plans that support decent work,
help preserve employment and prioritize job growth.”*

KÜRESELLEŞTİRME ve İŞ SAĞLIĞI-1

ILO'nun **Dünya Akıl Sağlığı Günü** dolayısıyla hazırladığı rapora göre, çalışma yaşamındaki belirsizliklerden biri olan

EKONOMİK KÜRESELLEŞME'nin yarattığı *iş güvencesizliği, çalışma yaşamındaki belirsizlik istikrarsızlık kısa dönemli sözleşmeler vb. nedenler* ülkelere göre farklılık gösterse de, **alarmı geçirecek ürkünçlüktedir**. Çalışan her 10 işçiden biri **depresyon** sağaltımı görmektedir!

KÜRESELLEŞTİRME ve İŞ SAĞLIĞI-2

- Bu durum verimliliği düşüren ve giderleri artıran bir sorun olarak işletmeleri ve ülke ekonomilerini tehdit etmektedir.
- Bu psikolojik rahatsızlıklar nedeniyle her yıl **200 milyon iş günü yitilmektedir!**

*(Tayfun Görgün Globalleşme süreci ve çalışma hakları
Türkiye'nin insan hakları konferansı 2000 bildirileri içinde İHD ve
TİHV yayını Editör Gül Erdost Ankara 2003 Syf:31 35*

ILO :

KüreselleşTRme = İşsizlik!

- ILO yıllık toplantısında çarpıcı veriler ortaya döküldü :
- '**Çalışma Yaşamı, İşsizlik ve Yoksullaşma**' raporunu açıklayan Gn. Skr. Juan Somevia, *işsizliğin dünya çapında ve tehlikeli biçimde büyümeyi sürdürdüğünü* belirtti.
- Dünyada 1 milyar **kişinin işsiz olduğunu** açıklayan ILO Gn. Sekr.i, 160 milyon kişinin herhangi bir iş bulma umudu taşımadığını, 850 milyon kişinin ise geçici ve kısa süreli işi olduğunu söyledi.
- Gn. Sekr. '**Küreselleşme**' ile '**işsizlik**' arasında bağlantı kurdu.

Yoksullaşmanın küreselleşme ile birlikte yükseldiğine, gelir dağılımının hızlı bir şekilde bozulduğuna dikkati çekti.

Haziran 2001, www.ilo.org

TUZLA UTANCI..

Tuzla Tersaneler bölgesi (≈ 75 tersane), 2008

Tuzla Tersanesi'nde metal kesimi: Yüz siperi yok!

Her gün 6 bin işçi ölüyor!

Her yıl savaşlar yüzünden
650 bin kişi öldürülürken,
“*iş kazası*” (*iş cinayeti!?*)
nedeniyle
2,2 milyon kişi ölüyor !
İşyerleri savaş yeri mi?
ILO / Uluslararası Çalışma Örgütü

**Tersaneler
en çok emekçi
ölümüne yol açan
işyerlerinden..**

İş Sağlığının Önemi

Toplumumuzun üretken bölümü (15-64 yaş), tüm nüfusun yaklaşık

2/3'üdür. Bu kesimin sağlığı,

işyeri ortamından kaynaklanan,

yinelenen ve **korunması olası**

nedenlerle ciddi risk altındadır.

Bu insangücü sermayesi

korunmak zorundadır..

Türkiye, **DEMOGRAFİK FIRSAT PENCERESİ'**ni iyi değerlendirmek zorundadır (*Stratejik!*).
Bu, genç nüfusa **Sağlık ve eğitim** ile olur.

Ülkemizde İş Kazaları

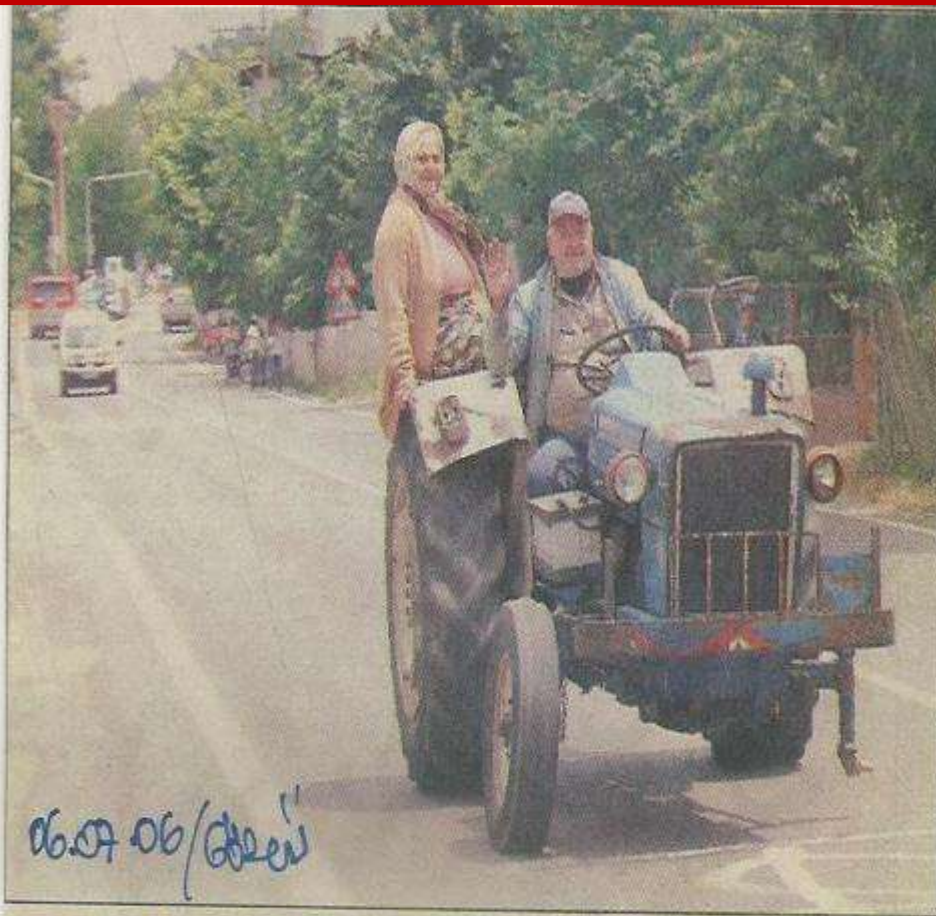
Her yıl 80+ bin iş kazasının
(Almanya'da 833 bin!)

Yaklaşık 1044'ü ölümlüdür.

Her gün 3 işçi, iş kazasından
yaşamını yitirmektedir.

Her saat 7-8 iş kazası olmaktadır.

www.tuik.gov.tr/PreIstatistikTablo.do?istab_id=428

06.07.06 / (Gelen)

3 tekerlekle trafiğe çıktı!

► Sakarya'da, traktörünün ön lastiği olmayan bir çiftçi, traktörünü dengede tutmak için eşini sağ arka tekerleğin üstüne oturtup, yola öyle devam etti.

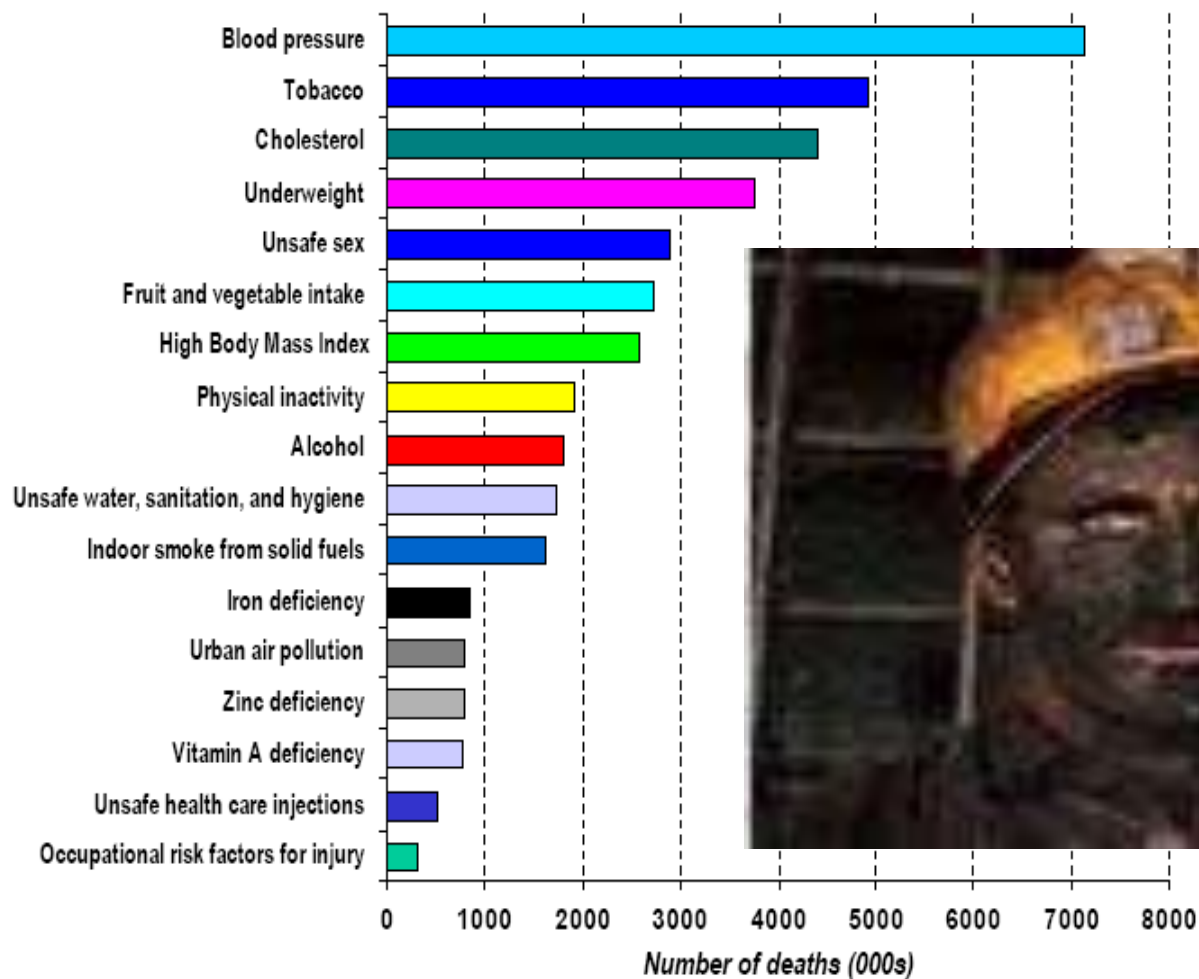
► Lastiğini tamirciye bıraktığını söyleyen çiftçi, "Böyle gitmek tehlikeli değil mi?" sorusuna, "Eşim traktörü dengede tutuyor, tehlike yok" cevabını verdi.

World

Deaths in 2000 attributable to selected leading risk factors

Source: WHR 2002

Kurtarma operasyonu sürüyor

3 BİN 200

**İŞÇİ MADENDE
MAHSUR KALDI**

Güney Afrika

<http://www.hurriyet.com.tr/anasayfa/>, 04.10.07

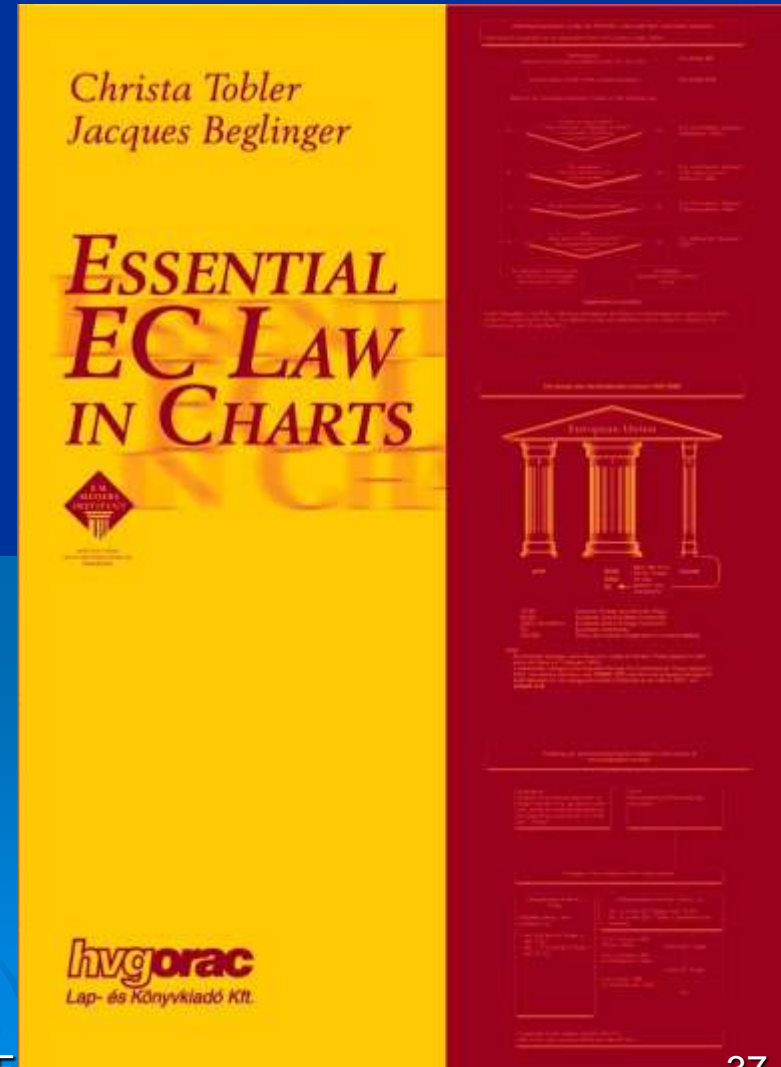
İstanbul Davutpaşa patlaması : 31.01.08; 22 ölü, 116 yaralı..

1989 AT Sosyal Şartı

İşçilerin Temel Hakları (12. md.)

- Serbest dolaşım,
- Çalışma ve adil ücret isteme hakkı,
- Çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi,
- **Sendika özgürlüğü** ve toplu pazarlık hakkı,
- Sosyal koruma,
- Mesleksel eğitim..

Serbest Ticaret Bölgeleri ve İş Sağlığı-1

- ILO kestirimlerine göre 2000 yılında dünyada en az 850 STB bulunmakta ve buralarda yaklaşık 27 milyon işçi çalışmaktadır.
- DTÖ'nün (Dünya Ticaret Örgütü) kestirimlerine göre STB'lerin ticaret hacmi yılda 200-250 milyar \$ arasındadır. Naomi Klein'in vurgusuyla, yerleri ve adları ne olursa olsun, STB'lerdeki çalışma koşulları benzerlik içinde.
(Prof.Dr. Erinç YELDAN, www.cumhuriyet.com.tr, 11.01.06)

Serbest Ticaret Bölgeleri ve İş Sağlığı-2

- İş günleri uzun olup -Sri Lanka'da 14 saat, Endonezya'da 12 saat, Güney Çin'de 16 saat ve Filipinler'de 12 saati aşmakta; çoklukla genç kadın ve çocuk emeği ***her türlü iş güvencesi ve sendikal haklardan uzak*** olarak çalıştırılmakta ve yabancı sermayeyi her ne pahasına olursa olsun bölgelerinde tutabilmek için ***her türlü özveriye razı gözükmektedir.***
(Prof.Dr. Erinç YELDAN, www.cumhuriyet.com.tr, 11.01.06)

Örgütlenmenin bedeli işsizlik

- 2003-2005 yılları arasında, Türk-İş'e bağlı sendikalara üye oldukları gerekçesiyle toplam 15 bin 531 işçi işten atıldı, 3 bin 977 işçi de istifa etmek zorunda kaldı.

• İşveren istifaya zorluyor!

- İş Güvencesi Yasası'nın yürürlüğe girmesinden sonra, sendikal örgütlenmenin artacağıının düşünüldüğü, ancak...

www.cumhuriyet.com.tr, 10.01.2006

TÜRKİYE İŞÇİ HAKLARINDA HÂLÂ GERİDE!

"...sendikal hakların tümüyle uygulanmasında kısıtlamalar sürüyor.

*Türkiye özellikle örgütlenme hakkı, grev hakkı ve toplu sözleşme haklarında ILO anlaşmalarını tümüyle yaşama geçirmiyor. Gözden geçirilmiş **Avrupa Sosyal Şartı'nın** 5. maddesi (örgütlenme hakkı) ve 6. maddesi (**toplu sözleşme hakkı**) üzerinde çekincelerini sürdürüyor..."*

Prof. Dr. Yakup KEPENEK, Cumhuriyet, 12.11.07

TÜRKİYE İŞÇİ HAKLARINDA HÂLÂ GERİDE!

Türkiye'nin özellikle örgütlenme, grev ve toplu sözleşme hakları alanında .. ilgili ILO anlaşmalarına uygun bir şekilde sendikal hakları tümüyle güvence altına alan yasaları kabul etmesi gerekiyor. Avrupa Sosyal Şartı, AB ülkelerinin işçi hakları konusunda benimsediği alt sınırlardır. Türkiye'nin, sendikal hakları, en azından, ILO'nun belirlediği alt sınırlara çıkarması yıllardır olduğu gibi, bu yıl da isteniyor.

Prof. Dr. Yakup KEPENEK, *Cumhuriyet*, 12.11.07

TÜRKİYE’de Sendikalılık Oranı

Yalnızca % 5!

Sendikalı işçi sayıları...

TÜRK-İŞ : 587 bin

HAK-İŞ : 71 bin

DİSK : 47 bin

T O P L A M : **705 bin**

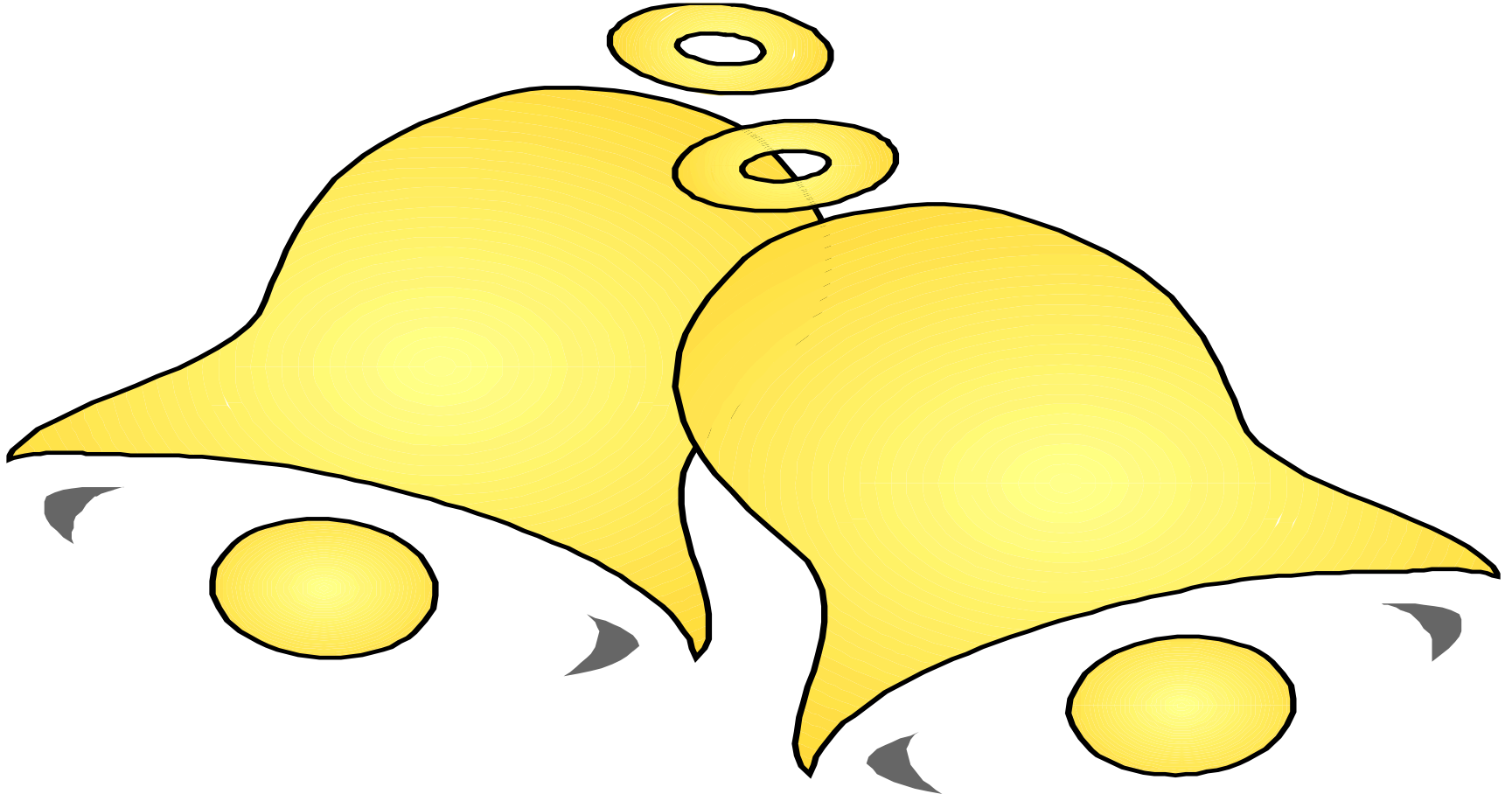
İş sözleşmesiyle çalışan : 13 milyon

Sendikalı çalışan oranı : %5!

(Dr.Engin ÜNSAL, Cumhuriyet, 07.10.09)

“Çanlar kimin için çalışıyor?” Ayırdında mıyız?

The ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work

- ◆ Adopted in 1998, **the ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work** is an expression of commitment by governments, employers' and workers' organizations to uphold basic human values – values that are vital to our social and economic lives.

The ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work

- ◆ **The Declaration covers four areas :**
- ◆ Freedom of association and the right to collective bargaining;
- ◆ The elimination of forced and compulsory labour;
- ◆ The abolition of child labour, and;
- ◆ The elimination of discrimination in the workplace.

AB Temel Haklar Şartı

(Nice, 7 Aralık 2000)

<http://ek12.utup.dpt.gov.tr/ab/hukuk/temelhak.pdf>

Madde 27 :

İşçilerin işyerinde bilgilenme ve danışma hakkı

İşçiler veya işçi temsilcileri, Topluluk hukuku ile ulusal hukuk ve uygulamada öngörülen durum ve koşullarda ve makul bir süre içinde, uygun düzeyde bilgilenme ve danışma hakkına sahip olmalıdır.

Madde 28 :

Toplu görüşme ve eylem hakkı

İşçiler, işverenler veya işçi ve işveren örgütleri; Topluluk hukuku ile ulusal hukuk ve uygulamalarla uyumlu olarak, uygun düzeyde görüşme ve toplu sözleşme akdetme hakkına ve uyuşmazlık halinde, çıkarlarını korumak için, **grev** de dahil, toplu eylem yapma hakkına sahiptir.

AB Temel Haklar Şartı

(Nice, 7 Aralık 2000)

<http://ek12.utup.dpt.gov.tr/ab/hukuk/temelhak.pdf>

Madde 31 : Adil ve hakça çalışma koşulları

1. Her işçinin, sağlığını, güvenliğini ve saygınlığını gözeterek çalışma koşullarına sahip olma hakkı vardır.
2. Her işçi, azami çalışma süresinin sınırlandırılması hakkına ve günlük ve haftalık dinlenme izni ile yıllık ücretli izin hakkı sahibidir.

Madde 35 : Sağlık hakkı

Herkes, ulusal hukuk ve uygulamalar uyarınca

koruyucu sağlık hizmeti alma ve tıbbi tedaviden yararlanma

hakkına sahiptir. Birliğin tüm politikaları ve eylemlerinin tanım ve uygulamasında, daha üst düzeyde bir insan sağlığı koruması hedeflenir.

AB Temel Haklar Şartı

(Nice, 7 Aralık 2000)

[http://ek12 utup.dpt.gov.tr/ab/hukuk/temelhak.pdf](http://ek12.utup.dpt.gov.tr/ab/hukuk/temelhak.pdf)

Madde 33 :

Aile ve iş yaşamı

1. Aile, hukuksal, ekonomik ve sosyal korumadan yararlanır.
2. Aile ve *iş yaşamını* bağdaştırmak amacıyla, herkes, analıkla ilgili bir nedenden dolayı ***işten çıkarılma***ya karşı korunma ve analık izni ile doğumdan veya evlat edinmeden sonra anababa (ebeveyn) izni alma hakkına sahiptir.

AB Temel Haklar Şartı

(Nice, 7 Aralık 2000)

[http://ek12 utup.dpt.gov.tr/ab/hukuk/temelhak.pdf](http://ek12.utup.dpt.gov.tr/ab/hukuk/temelhak.pdf)

Madde 34 : Sosyal güvenlik ve sosyal yardım (2)

*AB sınırları içinde, yasal olarak ikamet eden veya dolaşan herkes, Topluluk hukuku ile ulusal hukuk ve uygulamalara uygun olarak, **sosyal güvenlik** yardımlarından ve öbür sosyal yardımlardan yararlanma hakkına sahiptir.*

Birlik, **sosyal dışlanma ve yoksullukla mücadele** için, yeterli kaynağı olmayan herkese saygın bir yaşam sağlamak amacıyla, Topluluk hukuku ile ulusal hukuk ve uygulamalardan kaynaklanan kurallar uyarınca, **sosyal yardım ve konut yardımı** hakkını tanır ve gözetir.

AB Temel Haklar Şartı

(Nice, 7 Aralık 2000)

[http://ek12 utup.dpt.gov.tr/ab/hukuk/temelhak.pdf](http://ek12.utup.dpt.gov.tr/ab/hukuk/temelhak.pdf)

Madde 3 : **Kişisel bütünlük hakkı**

1. Herkes, fiziksel ve zihinsel bütünlüğüne saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir.
2. Tıp ve biyoloji alanında, aşağıdaki hususlar özellikle gözetilmelidir:
  - yasalarla belirlenen usullere göre, ilgili kişinin özgürce ve **bilgilendirilmiş olarak onayının alınması**,
  - **üstün gen** yaratma uygulamalarının, özellikle insan seleksiyonunu amaçlayanların yasaklanması,
  - insan bedeninin ve bölümlerinin, parasal kazanç kaynağı durumuna getirilmesinin yasaklanması,
  - **insan klonlanmasının yasaklanması.**

Bankaları batırdılar, milyonlarca doları götürdüler!!

*Birileri malı götürdüğü için,
yaklaşan krize karşı önlem alınmadı ..*
Kapitalizmin büyük kuramcısı **Adam Smith**'in
kemiklerini sızlatacak olan olay ..
'Ahlaksız piyasa'nın çöküşü

(Osman Ulagay, Milliyet, 28.09.08)

www.milliyet.com.tr/Yazar.aspx?aType=YazarDetay&ArticleID=996752&AuthorID=77&b=Seker%20Bayrami%20mi,%20Ramazan%20Bayrami%20mi&a=Osman%20Ulagay

IMF ve DB Başkanları :

'Savaşlar çıkabilir'

- Dünya Bankası Başkanı Robert Zoellick, bu yıl **59 milyondan çok insanın işini yitireceğini**, Afrika'nın Sahra altındaki az gelişmiş bölgelerinde **50 bin bebeğin ölebileceğini** söyledi.
- **Dünyada eski düzenin bittiğini** vurgulayan Zoellick,
- "Şimdi zaman yitirmeden, normal büyüme ve **sorumlu küreselleşme**yi sağlayacak kurumları yürürlüğe sokabiliriz" derken, DB'sını rolünün de değişeceğini belirtti. (**Cumhuriyet**, 07.10.09; DB-IMF İstanbul toplantısı)

IMF ve DB Başkanları : 'Savaşlar çıkabilir'

- IMF-DB stanbul toplantısında liderler, **yoksulluk ve işsizliğe dikkat** çekerek uyarılarda bulundu
- IMF Başkanı Dominique Strauss-Kahn, 90 milyon insanın yoğun bir yoksullukla karşılaşacağı uyarısında bulundu.
- Küresel ekonomide 'virajın alındığını' ancak 2010 boyunca pek çok ülkede **işsizliğin artmayı sürdüreceğini** belirten Strauss-Kahn,
- "Düşük gelirli ülkelerde iç savaş bile görülebilir" dedi. Krizin bittiğinin henüz söylenemeyeceğini belirten Strauss-Kahn, istihdamda artışın yavaş olacağını belirtti. (Cumhuriyet, 07.10.09)

DB Başkanı :

'sorumlu bir küreselleşme'

- Küresel krizin, uluslararası ekonomik düzende **yeni bir arayış** ortaya çıkardığını belirten **DB** Başkanı R. Zoellick'e göre **ç ö z ü m** ;
- Ne tümüyle eski küresel sistem ve kurallarda ne de Devlet ağırlıklı bir sistemde.
- **Eldeki Küresel Sistem** onarılarak, **'sorumlu bir küreselleşme'** oluşturulmalı.
(**Cumhuriyet** , 07.10.09; DB-IMF İstanbul toplantısı)

Critical warning by ILO

- ***Out of sight – girls in mining!***

- *A new ILO study shows that not only are children still being forced to work in mines, but many of them are **girls**. It is child labour in its worst form:*

- *Young girls risk permanent injury from carrying heavy loads of rock and contamination from nerve-damaging mercury.*

Without a chance to go to school, they are locked into a life of poverty.

www.ilo.org/global/, 18.09.07

Robert Beaglehole and Ruth Bonita

Public Health at the Crossroads

Achievements and Prospects

Second Edition

**...health should be
at the heart
of the global
development
agenda..**

***Out of sight ..
Girls in mining!***

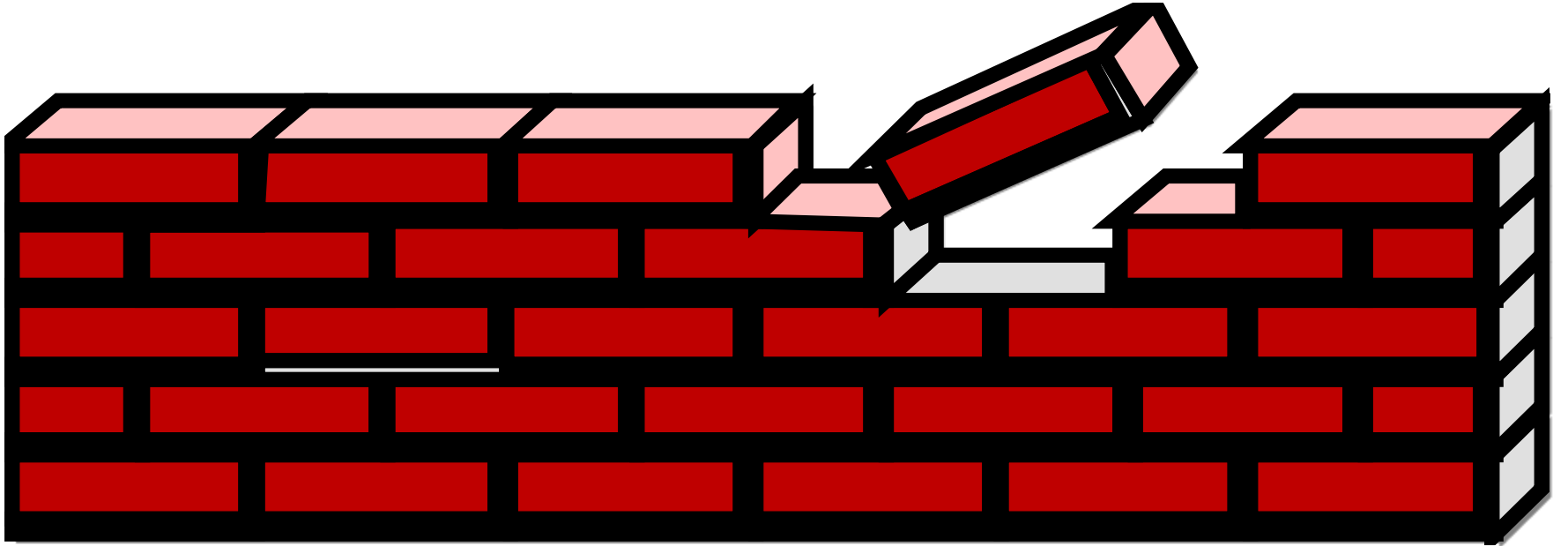

Bir tuğla da siz koyun, harekete geçin :

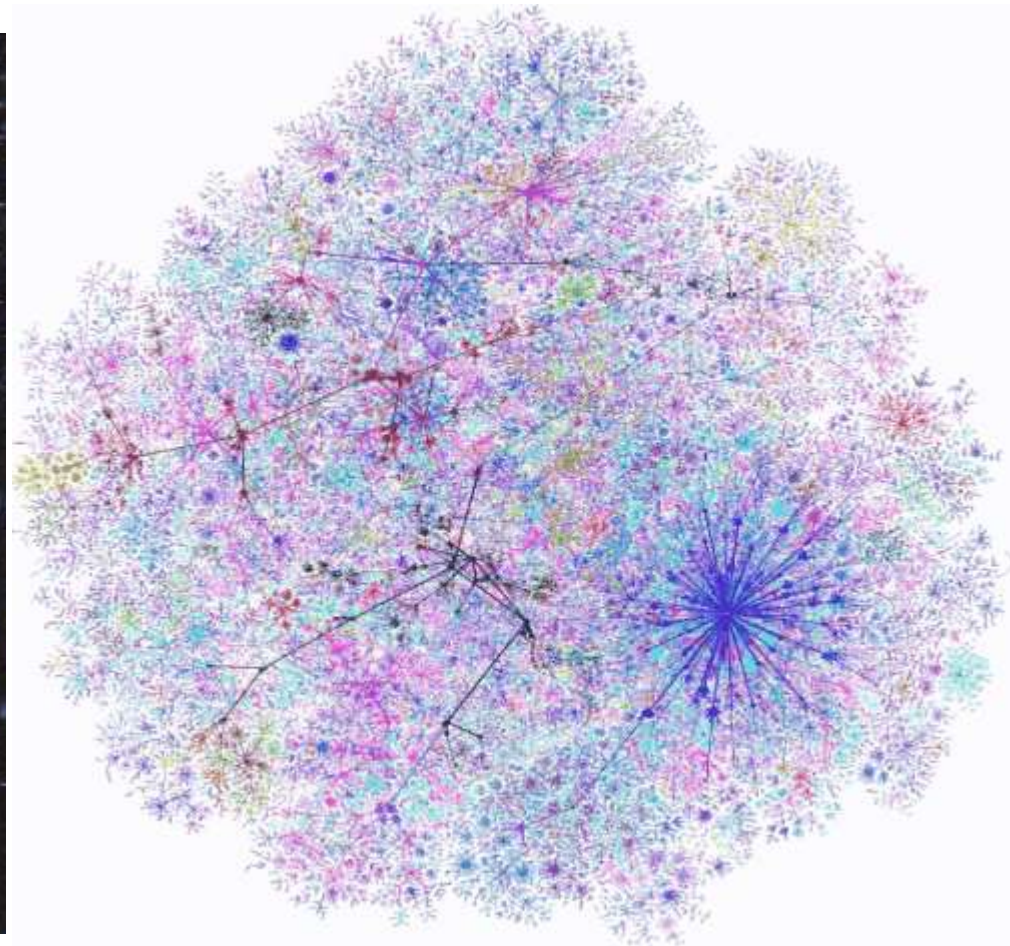
Çözümün etkili bir parçası olun..

Nitelikli, duyarlı ve geniş ufuklu

hekimler olarak; “İşçi sağlığı ve güvenliği sorun alanı”na katkı verin..

ILO : *“Economic Globalisation poses a severe threat on the Occupational Health and Safety.”*

**“ Hekimlik,
tüm olanaklarıyla
çalışanların
yardımına
koşmalıdır.”**

**“İnsanlara
ne iş yaptığını
mutlaka sorunuz.”**

**Dr. Bernardini RAMAZZİNI
İş Hekimliğinin Kurucusu**

**“Dünya vatandaşları haset,
aç gözlülük ve kinden
arındırılmış olarak
eğitilmelidir.”**

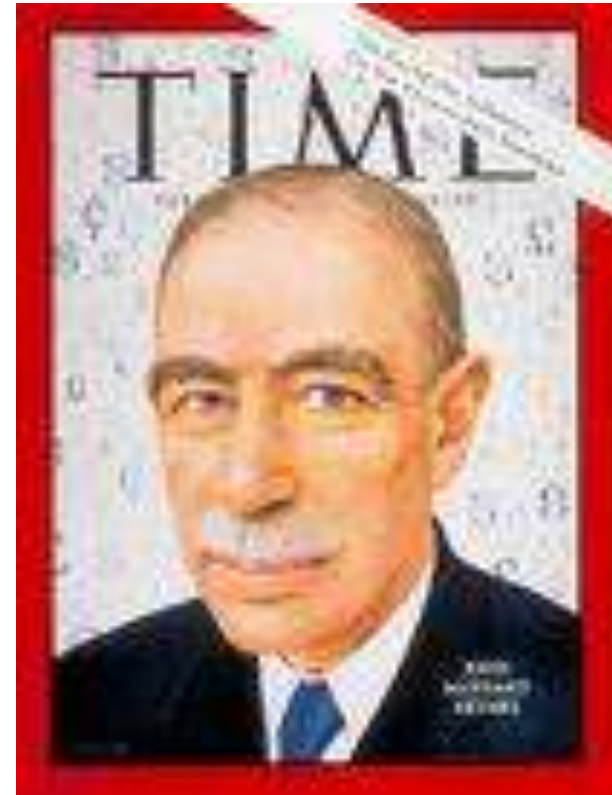
**“ Herhalde Türk yurttaşı
kesin olarak bilmelidir ki;
bir ulusun insanlık ve uygarlık
dünyasında yükselmesi
ve başarılı olması,
yalnız ve ancak kendi gücüne
dayanarak özgürlük ve
bağımsızlığını dokunulmaz
bulundurmasıyla olasıdır.
Bunun başka çözümü yoktur.”**

“En azından daha bir yüzyıl boyunca kendimizi ve başkalarını iyinin kötü, kötününse iyi olduğuna inandırmalıyız. Çünkü kötü işe yarar, iyi işe yaramaz.

Açgözlülük, tefecilik ve ihtiyatlılık daha bir süre için tanrılarımız olmayı sürdürmelidir.

Çünkü ancak onlar bizi ekonomik gereksinimler tunelinden gün ışığına çıkarabilir.”

**John Maynard
KEYNES..**

Yeni Din, Yeni Tanrı

Prof. Dr.

Alpaslan IŞIKLI

1. Bs. Otopsi Yay. Syf. 23

**“ Kendine devrimin
ve devrimciliğın
çeşitli ve yaşamsal
görevler verdiđi
Türk vatandaşının
sağlığı ve sağlamlığı,
her zaman üzerinde
dikkatle durulacak
ulusal sorunumuzdur.”**

**Gazi Mustafa Kemal
A T A T Ü R K**

Özetle..

İşçi (çalışan herkes!) sağlığı ve güvenliği ulusal, giderek küresel bir sorundur.

Yaşam için vazgeçilmez olan mal ve hizmet üretiminde, emekçilerin sağlık ve güvenlik koşullarının sağlanması zorunludur.

Sorun salt emekçilerin sorunu değildir ve işverenlerin insafına bırakılmaz.

Çalışanların engelli kalmaları, ölmeleri dışında; küresel gelirin %4'ünü bulan parasal yitik vardır.

Özetle..

Pek çok İSAGÜ (İşçi Sağlığı İş Güvenliği) sorunu, önemsenmeyecek harcamalarla çözülebilir.

Dolayısıyla tüm çalışanların sağlıklı ve güvenli iş ortamlarında üretim hakkı vardır ve bu hak evrenseldir (İHEB).

Günümüzde KüreselleşTİRme (=yeni emperyalizm) tüm bu kazanımları yabancı (vahşi) kapitalist dayatmalarla yok saymaktadır!.

Oysa İSAGÜ; kritik, stratejik bir kamusal görevdir.

Sonuç-Öneriler -1

- Son çözümlenmede, ülkemiz için önerimiz; “**özerk bir bilimsel-yönetmel yapılanma**” dır..
- Bir “***Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Enstitüsü***” veya “***Türkiye İş Sağlığı ve Güvenliği Kurumu***” gereksinimi artık net olarak ortadadır.
- Söz konusu Kurum bilimsel olarak elbette özgür, yönetmel ve akçalı yapısı bakımından özerk ve katma bütçeli olacak Merkezi bütçe kaynaklarının yanı sıra, öz kaynak yaratacaktır.

Sonuç-Öneriler -2

- Sosyal taraflar (*Devlet-Emekçi-İşveren*)
“*Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Enstitüsü*” nde katılımcı-demokratik biçimde temsil edileceklerdir.
- Hazırlanacak kuruluş ve çalışma ilke ve yöntemlerine ilişkin yasa taslağı, kamuoyunun ve ilgili sosyal tarafların tartışmasına açılacak ve olgunlaştırıldıktan sonra yasama sürecine taşınacaktır.
- Enstitü’nün Ankara merkezli olması ve ülke genelinde bölgesel örgütlenmeye gitmesi uygun görülmektedir.

Sonuç-Öneriler -3

- **“Türkiye Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Enstitüsü”** adlı yeni kurumlaşma, var olan örgütlenme içinde yinelemelere yol açmayacak, yetki-sorumluluk alanları çatışması yaratmayacaktır.
- **Öncelikli hedefleri** arasında, çalışanların, Anayasamızın 56. maddesi başta olmak üzere, iç ve dış hukuktan kaynaklanan **temel hakkı olan sağlıklı-güvenli çalışma ortamı** koşulları hakkının hızla iyileştirilmesi, 2 temel gösterge olan **iş kazaları-meslek hastalıkları** verilerinin güvenli olarak toplanması ve aşağılara çekilmesi tanımlanabilir.

Seçilmiş web siteleri..

www.ilo.org

www.niosh.org

www.osha.eu.int

www.iosh.co.uk

www.who.int/occupational_health/network/en/

<http://tr.osha.europa.eu/>

www.tvlink.org

www.calisma.gov.tr

www.isggm.gov.tr

www.isag.calisma.gov.tr/

www.fisek.org.tr

www.hukuki.net/

www.calismahayati.net

Kaynaklar.. (Metinde gösterilenlere ek olarak)

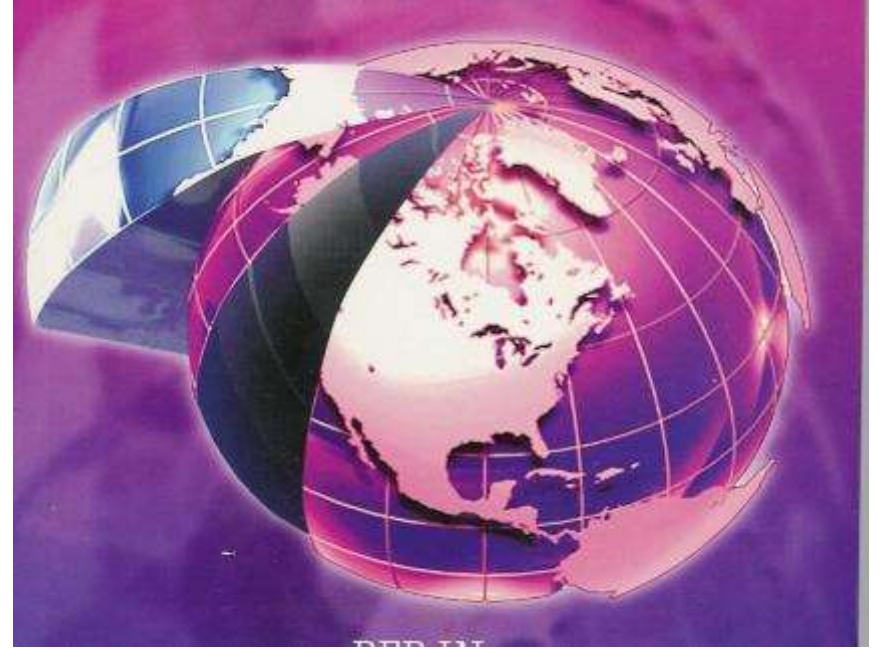
1. Edmonds, Eric; Pavcnik, Nina. 2002. *Does globalization increase child labor? Evidence from Vietnam. NBER Working Paper Series No. 8760 (Feb.). Cambridge, MA, National Bureau of Economic Research.* Downloadable on: <http://papers.nber.org/papers/w8760.pdf> [visited 27 Apr. 2004].
2. Takala J. http://osha.europa.eu/en/en/press/articles/review_osh_for_development, 05.10.09
3. Önal B. *Küreselleşmenin İş Sağlığına Etkisi, TTB Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi, syf. 8-12, Ocak 2001.*
4. Aslantepe G. (ILO Türkiye Direktörü). *28 Nisan 2004 Dünya İş Sağlığı Günü konuşması.*
5. Güneş T. *Esneklik ve İşçi Sağlığı, İş Güvenliği. Birleşik Metal İşçileri Sendikası Gazetesi, 27.10.2008.*
6. Aslantepe G. (ILO Türkiye Direktörü). *Küresel Kriz Ortamında ILO'nun Rolü ve Küresel İşler Paketi.*
7. İşveren (TİSK yayını). *Haziran 2009. www.tisk.org.tr/isveren_sayfa.asp?yazi_id=2419&id*
8. Görgün T. *Globalleşme süreci ve çalışma hakları Türkiye'nin insan hakları konferansı 2000 bildirimleri içinde İHD ve TİHV yayını Editör Gül Erdost Ankara 2003 Syf:31 35)*
9. Saltık A. *AB Giriş Sürecinde İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları. MESKA (Meslek Hastalıkları ve İş Kazaları) 1. Simp., 28 Nisan-1 Mayıs 2004, Panel konuşması, İstanbul, Simp. Kitabı, syf. 23-28.*
10. Saltık A. *Özelleştirmenin Meslek Hastalıkları ve İş Kazalarına Olumlu / Olumsuz Etkileri. MESKA (Meslek Hastalıkları ve İş Kazaları) 1. Simp., 28 Nisan-1 Mayıs 2004, Panel konuşması, İstanbul, Simp. Kitabı, syf. 107-115.*
11. Varol-Saraçoğlu G, Saltık A. *Küreselleştirme Sürecinde Çalışma Koşullarındaki Değişim ve İş Sağlığı Üzerine Etkileri. MESKA (Meslek Hst. ve İş Kazaları) 1. Simp., 28 Nisan-1 Mayıs 2004, sözlü bildiri,, İstanbul, Simp. Kitabı, S09, syf. 177.*
12. Varol-Saraçoğlu G, Saltık A. *Küreselleştirme Süreçlerinin Sağlık Çalışanlarına Etkileri. MESKA (Meslek Hastalıkları ve İş Kazaları) 1. Simp., 28 Nisan-1 Mayıs 2004, sözlü bildiri, İstanbul, Simp. Kitabı, syf. 183.*
13. Saraçoğlu GV, Saltık A. *Küreselleştirme Süreçlerinin Sağlık Alanı ve Halk Sağlığı'na Etkileri. [Poster], 9. Ulusal Halk Sağlığı Kongr. 3-6 Kasım 2004, Ankara.*

Dr. Ahmet SALTİK

www.ahmetsaltik.com

**Sabrınız için
teşekkür
ederim..**

***Emek en yüce değerdir..
Emeğe saygı, insan olmanın baş koşuludur..***